

JAARVERSLAG 2009

Inhoud

<i>STONE</i>	1
<i>Bestuur en organisatie 2009</i>	2
<i>Onderzoek</i>	3
<i>Bescherming</i>	4
<i>Communicatie</i>	5
<i>Draagvlak & PR</i>	7
<i>Publicaties</i>	7

STONE

Doelstelling STONE

“De belangenbehartiging van de Steenuil in het algemeen en het bevorderen van het onderzoek en de bescherming van de Steenuil in het bijzonder.”

Missie STONE

STONE wil een platform zijn voor het uitwisselen en bundelen van ervaringen, kennis en informatie ter bevordering van de bescherming van en het onderzoek naar de Steenuil.

Algemeen en organisatie

STONE is opgericht op 8 maart 1997 en is de landelijke werkgroep die de bescherming van en onderzoek aan de Steenuil coördineert, stimuleert en faciliteert. Daartoe wordt intensief samengewerkt met relevante binnen- en buitenlandse, vrijwillige en professionele

organisaties die betrokken zijn bij bescherming en onderzoek van Steenuilen.

Sinds 14 januari 2000 is STONE een stichting; STONE wordt geheel gedragen door vrijwilligers. De werkzaamheden worden landelijk aangestuurd en gecoördineerd door het bestuur. STONE houdt geen kantoor; de bestuursleden werken vanuit huis waardoor de bureaunkosten minimaal zijn.

STONE beschikt over een algemeen, landelijk aanspreekpunt. Slagvaardig reageren en handelen is daarbij uitgangspunt.

Sinds 2004 is er een landelijk dekkend netwerk van STONE-regiocontactpersonen die als eerste aanspreekpunten in de regio fungeren en een klankbord zijn voor het landelijke bestuur.

Er is inmiddels een groot netwerk van vele honderden steenuilvrijwilligers die veelal via lokale en regionale werkgroepen mede onder de vlag van STONE hun activiteiten ontplooiën. Dit grote netwerk van vrijwilligers is de basis voor de bescherming (en onderzoek) van de Steenuil. STONE beschouwt de ondersteuning en het behoud van dit netwerk als een belangrijke taak.

Donateurs

Donateurs betalen minimaal € 10,- per kalenderjaar. Daarvoor ontvangt men éénmaal per jaar het tijdschrift *Athene* en de uitnodiging voor de Landelijke (Steen)uilendag. STONE telde in 2009 ongeveer 350 donateurs.

Bestuur en organisatie 2009

Jubileum

Op dinsdag 8 september 2009 bestond STONE 12½ jaar. Tijdens de bestuursvergadering op deze dag heeft het bestuur op STONE geproost met een kersvers *Steenuilke*, het Vlaamse steenuilbier.

Bestuur

In 2009 is de samenstelling van het bestuur gewijzigd.

Emiel Blanke heeft vanwege drukke werkzaamheden na een periode van 7 jaar per 31-12-2009 zijn werk als bestuurslid / penningmeester beëindigd. Joep van de Laar neemt voorlopig de taak van penningmeester waar.

Om het vertrek van Emiel op te vangen, en om de bestuurscapaciteit uit te breiden met het oog op de werkzaamheden in de toekomst, zijn twee nieuwe bestuursleden aangetrokken. Ingrid Sloot is in september aangetreden en zal zich onder meer bezighouden met PR. Erwin van Maanen is in de december tot het bestuur toegetreden en brengt onder meer ruime expertise op het gebied van steenuilbescherming mee.

Bestuursamenstelling 1-1-2009

Ronald van Harxen	- voorzitter
Pascal Stroeken	- secretaris
Emiel Blanke	- penningmeester
Joep van de Laar	- lid
Jan van 't Hoff	- lid

Bestuursamenstelling 1-1-2010

Ronald van Harxen	- voorzitter
Pascal Stroeken	- secretaris
Joep van de Laar	- lid/penningmeester a.i.
Jan van 't Hoff	- lid
Ingrid Sloot	- lid
Erwin van Maanen	- lid

Het bestuur heeft in 2009 vergaderd op 2 januari, 21 april, 14 juli, 8 september en 10 november.

De grote slagvaardigheid van de organisatie schuilt in het intensieve e-mailverkeer tussen de bestuursleden waardoor het aantal vergaderingen beperkt kan blijven.

Meerjarenplan 2007-2011 en Jaarplan 2009

Het in 2006 opgestelde Meerjarenplan 2007-2011 (MJP) werd in 2009 geactualiseerd. Het MJP is een leidraad voor het bestuur bij de planning van de activiteiten en bij het stellen van prioriteiten.

Mede ten behoeve van de subsidiering door Vogelbescherming Nederland is het Jaarplan 2009 opgesteld. Het jaarplan geeft een overzicht van de activiteiten die voor het verslagjaar werden voorzien.

Financieel

De belangrijkste inkomsten zijn de contributies van de donateurs. Deze inkomsten zijn in 2009 vrijwel geheel teruggevloeid naar de donateurs in de vorm van het tijdschrift *Athene* en de organisatie van de landelijke dag. Evenals in andere jaren was een punt van zorg de betaling van de jaarbijdrage door de donateurs.

STONE is in 2009 met een bedrag van € 2.900,- financieel ondersteund door Vogelbescherming. Met deze bijdrage konden onder meer het tijdschrift *Athene*, de website, de ontwikkeling van de e-mailnieuwsbrief en de herdruk van de folder mede worden bekostigd. Tevens zijn in 2009 giften ontvangen van RAVAS Mobiele weegsystemen en Steffens Nestkastbouw.

Uit de Jaarrekening 2009, die door de scheidend penningmeester is opgesteld, blijkt dat STONE mede dankzij de giften in een gezonde financiële positie verkeert.

Algemeen contactadres

Op het algemeen contactadres zijn met grote regelmaat mails en telefoontjes binnengekomen van allerlei aard, van onder meer particulieren, steenuilenwerkgroepen, overheden en ecologische adviesbureaus. Het ging in het verslagjaar om ongeveer 200 mails en/of telefoontjes (gemiddeld ca. 4 per week). In sommige gevallen konden de vragen aan de regiocontactpersonen worden doorgespeeld.

Regiostructuur

Ook in 2009 bleek de regiostructuur van grote waarde. De regiocontactpersonen (RC's) vervullen de voorpostfunctie in de regio en regelen allerlei STONE-gerelateerde zaken, zoals verzoeken om ondersteuning en het beantwoorden van vragen uit de regio. In voorkomende gevallen zijn de RC's door het bestuur geraadpleegd of gevraagd om ondersteuning.

In 2009 is er geen jaarlijkse RC-dag gehouden (contactdag RC's - bestuur); de laatste vond plaats in november 2008. In maart 2010 is een RC-dag gepland

Dit jaar is voor regio Friesland een nieuwe RC aangetreden: George Meijners heeft Johan de Jong vervangen.

De reeds lang openstaande vacature voor een RC in de regio Veluwe - Gelderse Vallei is in november 2009 vervuld. Erwin van Maanen heeft deze taak op zich genomen.

Samenwerking

STONE werkte ook in 2009 voor de realisatie van de doelstellingen structureel en intensief samen met:

- Vogelbescherming Nederland
- SOVON Vogelonderzoek Nederland
- Landschapsbeheer Nederland
- Vogeltrekstation

Op incidentele basis is samengewerkt met Kerkuilenwerkgroep Nederland (o.a. organisatie Landelijke Uilendag 2009)

Verder zijn contacten onderhouden en is samengewerkt met een groot aantal lokale en regionale wekgroepen en organisaties.

Op het internationale vlak onderhouden we contacten met diverse steenuilenwerkgroepen elders in Europa (Vlaanderen, Wallonië, Duitsland, Frankrijk, Italië). In 2009 was geen sprake van concrete internationale samenwerking.

Onderzoek

Afronding 'Steenuil onder de pannen': overleving, reproductie, terreingebruik en voedselkeus

Met de afronding van het project *Steenuil onder de pannen* in januari 2009, zijn enkele belangrijke onderzoeksrapporten verschenen m.b.t. de actuele stand van onze kennis over Steenuilen:

- resultaten van ringanalyse (overleving) op grond van 35 jaar ringonderzoek
- resultaten reproductieonderzoek (30 jaar, SOVON-Nestkaarten)
- resultaten telemetrisch onderzoek naar terreingebruik en voedselkeuze
- trend populatie-ontwikkeling (resultaten monitoring) en nieuwe schatting aantal broedparen in Nederland

Bij deze onderzoeken is voortvarend samengewerkt met SOVON, Vogeltrekstation, Vogelbescherming en Landschapsbeheer.

Voedselonderzoek

Ook in 2009 heeft het voedselonderzoek (prooiaanvoer) bij de webcam van Beleef De Lente waardevolle en verrassende onderzoeksgegevens opgeleverd. Dankzij een groot aantal vrijwillige, gemotiveerde kijkers is de prooiaanvoer tot in detail in kaart gebracht.

Dit leverde een goed beeld op van de prooiaanvoer en -keuze in een muizenarm broedjaar.

Vervolgonderzoek

De resultaten van de ringanalyse en het reproductieonderzoek hebben enkele vragen opgeworpen die vervolgonderzoek wensen. Het betreft onderzoek naar de oorzaken van de lage overleving van jonge Steenuilen en het lage nestsucces (mislukkingsoorzaken).

Met financiële steun van Vogelbescherming is in het najaar van 2009 door SOVON en STONE een opzet gemaakt voor vervolgonderzoek (opgeleverd januari 2010). Dit onderzoeksvoorstel haakt aan bij het beoogde onderzoek in het kader van de projectaanvraag *Samen sterk voor de Steenuil* (zie elders).

Projectaanvraag 'Samen sterk voor de Steenuil'

Onder deze titel is in september 2009 door Landschapsbeheer Nederland, SOVON en STONE, en ondersteund door Vogelbescherming, een aanvraag ingediend bij de Nationale Postcode Loterij voor een 'kanjerproject'. De aanvraag betreft een landelijk project voor bescherming en onderzoek.

Inmiddels is in februari 2010 bekend geworden dat het project helaas niet is gehonoreerd. In 2010 zal daarom gezocht worden naar alternatieve financiering voor de uitvoering van (deel)plannen uit de projectaanvraag.

Nestkaarten: reproductieonderzoek

In 2009 is de inspanning voortgezet om deelname aan het Nestkaartenproject van SOVON te bevorderen. Doel is om zoveel mogelijk en kwalitatief goede nestkaarten (broedgegevens) van Steenuilen uit heel Nederland in de landelijke database op te nemen zodat een gedegen analyse van de reproductie ook in de toekomst is gewaarborgd. Hiertoe zijn op diverse terreinen inspanningen geleverd, zoals contact met Brabants Landschap (afstemming ontsluiting broedgegevens) en een instructie in Overijssel. Over 2009 zijn tot op heden 889 nestkaarten ingevuld (stand 15-02-2010).

Bescherming

Maatregelencatalogus

Tijdens de Steenuilendag op 17 januari is de *Maatregelencatalogus Steenuil onder de Pannen* gepresenteerd. De catalogus vol met praktische tips om het leefgebied van de Steenuil te verbeteren, is zeer positief ontvangen. De circa 400 exemplaren zijn nagenoeg allemaal verspreid onder lokale werkgroepen in Nederland. Ook vanuit Vlaanderen was grote belangstelling en zijn diverse exemplaren opgestuurd.

Naast de hardcopy-versie is op de website van STONE ook de digitale versie beschikbaar, die tevens via een zoekleutel is ontsloten.

ErfWijzer Steenuil

In 2009 is samen met SOVON een aanvang gemaakt om een praktische opvolger van de erfscan uit de Maatregelencatalogus te ontwikkelen. Daartoe is op 11 september een velddag georganiseerd met Landschapsbeheer Drenthe en Vogelbescherming. Begin 2010 wordt de *ErfWijzer Steenuil* beschikbaar gesteld voor erfbewoners en steenuilvrijwilligers. De ErfWijzer heeft tot doel om op een eenvoudige manier de geschiktheid van een erf en omgeving voor Steenuilen in beeld te brengen en verbeterpunten te formuleren.

Flora- en faunawet (Ffw)

In 2009 passeerden (indirect) weer veel Ffw-kwesties. Verspreid door heel Nederland spelen ruimtelijke ontwikkelingen waarbij de wettelijke bescherming van Steenuilen aan de orde is. Dit is voor STONE aanleiding om in 2010 een praktische 'Ffw-handreiking' op te stellen, die werkgroepen en particulieren ondersteunen bij dit soort kwesties.

Diverse ontwikkelingen in 2009, waaronder het gewijzigde 'ontheffingenregime' en de discussie rond nut en noodzaak van compensatie voor de Steenuil, hebben ertoe geleid dat er contact is geweest met Dienst Landelijk Gebied (DLG) van LNV. DLG heeft plannen om een steenuilenprotocol te ontwikkelen voor het beoordelen van Ffw-zaken.

Erfvogelnieuwsbrief

De in 2009 voor het eerst verschenen 'erfvogelnieuwsbrief' (*Erfvogels in beeld 2009*) bleek een uitstekend communicatiemiddel naar de erfbewoners, als 'eerstelijnsbeschermers'. De ervvogelnieuwsbrief was een initiatief van Vogelbescherming Nederland; er werd samengewerkt met STONE, Kerkuilenwerkgroep Nederland, Werkgroep Roofvogels Nederland (Torenvalk) en Hirundo (Boerenzwaluw). Met een oplage van 33.000 exemplaren heeft de beschermingsboodschap vele boeren en buitenlui bereikt. Voor de verspreiding is onder meer het uitgebreide steenuilennetwerk in het land ingeschakeld.

Werkgroep 'handel'

Op initiatief van Vogelbescherming Nederland is een werkgroep handel in uilen en roofvogels in het leven geroepen. De werkgroep wil de misstanden rondom de verkoop en het als huisdier houden van deze vogels, alsmede zaken als roofvogelshows aanpakken. STONE participeert vooralsnog op de achtergrond in deze werkgroep.

Projectaanvraag 'Samen sterk voor de Steenuil'

Zie onder 'Onderzoek'.

Communicatie

Digitale nieuwsbrief

Om de achterban en andere belangstellenden beter te kunnen bedienen van informatie, is in juli 2009 een nieuw medium in gebruik genomen: de elektronische nieuwsbrief. Voorzien van een fraaie opmaak en met behulp van een geavanceerde CMS-functionaliteit is STONE in staat om op een snelle en goedkope wijze de achterban periodiek te informeren. De nieuwsbrief is voor zowel donateurs als voor andere geïnteresseerden gratis te ontvangen. Mede naar aanleiding van een oproep via Beleef De Lente zijn, naast de donateurs van STONE en het vaste netwerk (organisaties), veel

geïnteresseerden op de maillijst geplaatst. Eind 2009 waren ruim 800 personen en/of organisaties geabonneerd op de STONE-nieuwsbrief.

In juli, september en december zijn nieuwsbrieven verstuurd.

Website steenuil.nl

De website www.steenuil.nl is met grote regelmaat ge-updated en voorzien van nieuwe en actuele informatie. Een belangrijke ontwikkeling was de toevoeging van de Maatregelencatalogus-online met zoekfunctie. In 2009 heeft tevens een bescheiden aanpassing van opmaak en structuur plaatsgevonden.

De website voorziet in een grote behoefte bij mensen die op zoek zijn naar informatie over steenuilbescherming en STONE.

De site werd in 2009 door een toenemend aantal mensen bezocht. Over het hele jaar genomen steeg het bezoekersaantal per dag van ca. 105 in 2008 naar gemiddeld 139 bezoekers in 2009. De Beleef de Lente-periode leverde net als vorig jaar veel extra belangstelling op: in de maanden maart t/m juni werden gemiddeld 168 bezoekers per dag genoteerd. De Handleiding Voedselonderzoek en de Maatregelencatalogus werden het meest geraadpleegd.

Nieuwsgroep / Forum

In december is de STONE-nieuwsgroep van Yahoo beëindigd. De nieuwsgroep functioneerde al enige tijd niet meer naar wens en werd geteisterd door spam. Besloten is de nieuwsgroep te vervangen door een discussieforum via waarneming.nl. STONE-lid Peter Boelee heeft dit in samenwerking met STONE opgezet en is de hoofdmoderator. In de loop van 2010 wordt

geëvalueerd of het forum aan de wensen voldoet.

Landelijke Steenuilendag 2009

Op zaterdag 17 januari 2009 vond in Nijkerk de Landelijke Steenuilendag plaats. De organisatie van de dag was in handen van STONE, Vogelbescherming, Landschapsbeheer en SOVON. Deze dag was een groot succes met ruim 200 bezoekers. De landelijke dag stond in het teken van de afsluiting van het project *Steenuil onder de pannen*; alle belangrijke resultaten uit het onderzoek en de bescherming in het kader van dit project werden aan het publiek gepresenteerd. Een hoogtepunt was de officiële presentatie van de *Maatregelencatalogus Steenuil onder de pannen*. Deze werd enthousiast ontvangen en is op deze landelijke dag in het regionetwerk uitgezet onder de lokale steenuilwerkgroepen (oplage ruim 400 exx.).

4^e Landelijke Uilendag - 2009

Op zaterdag 3 oktober 2009 werd in Meppel al weer de vierde Landelijke Uilendag georganiseerd door Kerkuilenwerkgroep Nederland en STONE. Met een kleine 400 bezoekers was het een geslaagde dag, met afwisselende bijdragen over diverse Nederlandse uilensoorten. Alle bezoekers werden na afloop door het jarige STONE (12½ jaar!) getraakteerd op een *Steenuilke*, het Vlaamse steenuilbiertje.

Erfvogelnieuwsbrief

Zie ook bij 'Bescherming'.

Erfvogels in Beeld 2009 was een groot publicitair succes. STONE is verheugd dat Vogelbescherming in overleg met de partners, en aangevuld met Landschapsbeheer Nederland, heeft besloten om ook in de jaren 2010-2013 de erfvogelnieuwsbrief uit te brengen.

Draagvlak en PR

Beleef de Lente 2009

Voor het derde jaar op rij heeft STONE in 2009 geparticipeerd in de campagne Beleef de Lente van Vogelbescherming Nederland. Met name de steenuilenwebcam was zeer populair. Hierdoor is weer een groot publiek bereikt waarmee de Steenuil, het onderzoek en de bescherming onder de aandacht zijn gebracht.

De populariteit bij het kijkerspubliek vertaalde zich in de zeer succesvolle actie (mijnvogelactie.nl) die STONE in een kleine week €3500,- opleverde ten behoeve van het maken van een lespakket (zie hierna).

Lespakket basisonderwijs

In 2009 is in overleg met Vogelbescherming (Vogels op School) een aanvang gemaakt met het samenstellen van een lespakket voor basisschoolleerlingen, aanhakend op de succesvolle campagne Beleef de Lente. Het lespakket zal bij aanvang van het webcamseizoen 2010 beschikbaar zijn.

Herdruk algemene STONE-folder

In september is de derde druk van de vernieuwde algemene STONE-folder verschenen (oplage: 8700). Een groot deel hiervan is reeds op de uilendag op 3 oktober via de RC's verspreid.

STONE in de media

Rond de Steenuilendag op 17 januari was er in de (landelijke) media aandacht voor de Steenuil,

met name vanwege de presentatie van de onderzoeksresultaten over het broedsucces en de overleving. In diverse kranten werd hier aandacht aan besteed. Op 18 januari is een radio-interview bij Vroege Vogels uitgezonden over de resultaten van 30 jaar steenuilonderzoek.

Uilenexpositie Natuurdiorama Holterberg

In het voorjaar van 2009 is door STONE medewerking verleend aan een uilenexpositie bij het Natuurdiorama Holterberg.

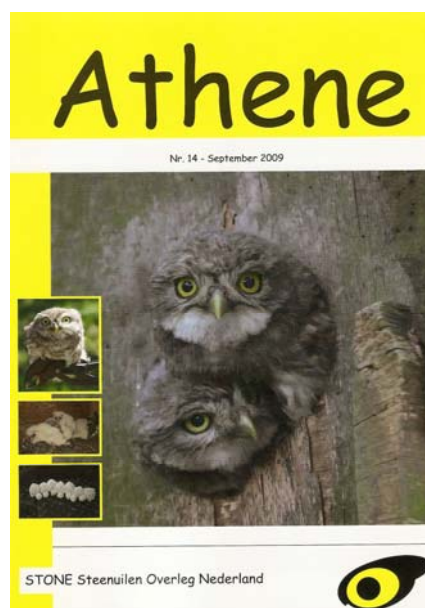
Deelname SOVON-dag

Op 28 november heeft STONE een stand bemenst op de SOVON-dag in Nijmegen. De stand werd druk bezocht.

Publicaties

Tijdschrift Athene

In september is de 14 editie van *Athene* verschenen (oplage 350 exx.). Dit dikke nummer stond voor een groot deel in het teken van de resultaten van het onderzoek uit het project *Steenuil onder de pannen*.

Op www.steenuil.nl /publicaties kan de inhoudsopgave worden geraadpleegd en kunnen alle artikelen worden gedownload.

Opmerkelijke artikelen en rapporten

Dispersie en vestiging van jonge Steenuilen. P. Fuchs & J. van de Laar. Limosa 81 (2008): 129-138 (verschenen 2009).

Nestkaartenproject. C. van Turnhout, J. Nienhuis, R. van Harxen & P. Stroeken. In: Broedvogels in Nederland in 2007. SOVON-monitoringsrapport 2009/01.

Terreingebruik en voedselkeus van broedende Steenuilen in de Achterhoek. L. van den Bremer, R. van Harxen & P. Stroeken. SOVON/STONE. SOVON-onderzoeksrapport 2009/02.

Overleving en dispersie van Nederlandse Steenuilen op grond van 35 jaar ringgegevens. P. LeGouar, H. Schekkerman, H. van der Jeugd, A. van Noordwijk, P. Stroeken, R. van Harxen & P. Fuchs. In: Athene 14 (2009), 7-28.

Nieuwe aantalschatting van de Steenuil in Nederland. R. van Harxen & P. Stroeken. In: Athene 14 (2009), 43-48.

Reproductie van de Steenuil in Nederland in de periode 1977-2007. P. Stroeken, R. van Harxen, C. van Turnhout & J. Nienhuis. In: Athene 14 (2009), 51-59.

Monitoring van Steenuilen in 2003-2008: een succes! A. Boele. In: Athene 14 (2009), 60-66.

vastgesteld door bestuur van Stichting STONE, februari 2010

De werkzaamheden van STONE werden in 2009 financieel mede mogelijk gemaakt door Vogelbescherming Nederland, RAVAS Mobile weegsystemen en Steffens Nestkastbouw.

